

9.2.94 Hâmi SAYFA 3

DÜŞÜNCEYE SAYGI

MEMET FUAT

Rabia Hatun

Geçenlerde bir yazar arkadaş telefon edip **Rabia Hatun**'u bilip bilmediğimi sordu. Sonra da ortaya çıkış yıllarındaki tartışmalardan söz etmemi istedi. Anımsayabildiğim kadarını anlattım. Daha önce bilmiyormuş bu olayı, şiirleri de bayağı beğenmiş, heyecanlıydı.

"*Nasıl olur da bilmezsin Rabia Hatun'u?*" dedim.

Ama kcnuşmamızdan anladım ki bizim herkesçe bilindiğini sandığımız bazı şeyleri bizden sonraki kuşaklar bilmiyorlar. Şaşmamak, tersine sorumluluğunu duymak gerekir. Bilmediklerine göre biz aktaramamışız demektir.

Rabia Hatun'un geleceğe aktarımı konusunda sanırım bir türlü çözülemeyen sorun şuydu: Eleştirmenler çağımızda yaşadığı halde geçmişte yaşamış gibi yazan bu şairi nereye koyacaklarına karar veremediler. Çağdaş şiir antolojilerinde yer almadığı gibi, Divan şiiri antolojilerinde de yer almadı.

1961'de yayımlanan 44 sayfalık minicik kitabı da yayın dünyasının savrukluğu içinde yitip gitti...

Oysa **Vasfi Mahir Kocatürk**'ün derlediği, 1947'de Varlık Yayınları arasında çıkan *Divan Şiiri Antolojisi*'nde en sona Rabia Hatun'un üç şiiri alınarak şöyle bir not eklenmişti:

"*Birkaç parça şiiri ellerde ve dillerde dolaşan, fakat hayatı hakkında hiçbir bilgi edinilemeyen Rabia Hatun'un yaşadığı asır belli değil. Biz bu hususta bir hüküm vermemekle beraber, antolojimizi onun güzel mısralarından mahrum etmemek düşüncesiyle şiirlerini kitabımızın sonuna ilave ettik.*"

Aslında bu şiirlerin yazarı **İsmail Hâmi Danişmend** idi. "Şapka" dediğimiz düzeltme imini kullanmaya çok önem veren bu tarihçimiz, kendi adındaki bütün "a"ların üstüne şapka koyduğu gibi takma adını da "*Râbia Hâtun*" diye yazıyordu.

Ne var ki bu adı açıkça üstlenmiş değildi. Bilmem hangi yüzyılda yaşamış bir kadın şairin şiirlerini bulduğunu ileri sürüyordu. İsmail Hâmi Danişmend'in kendi adıyla, ayrıca "*Muhtî*" mahlasıyla da şiirler yazdığı bilindiği için, yazın tarihçileri olayı kuşkuyla karşıladılar. Araya diltçiler de girince, bir aldatmacayla karşı karşıya olunduğu yadsınamayacak bir biçimde ortaya çıktı. Şiirlerin dili söylenen yüzyılın dili değildi...

İsmail Hâmi Danişmend bunun üzerine ilk savından vazgeçerek "*Rabia Hatun*" adını bir süre önce ölen karısının kullandığını ileri sürdü. Şiirleri o yazmıştı. Genç, güzel, hulyalı bir kadının fotoğrafı yayımlandı. Tarihten gelen gizeminin yerini çağdaş bir gizem almıştı, ama ne çare ki olayı tartışanlar arasında, bu genç, güzel, hulyalı kadının yazın öğretmenliğini yapmış olan bir kişi de vardı...

Aldatmaca ortaya vurulduktan yıllarca sonra İsmail Hâmi Danişmend işte o 44 sayfalık minicik kitabı yayımladı: *Râbia Hâtun Şiirleri*, Bâbîâlî Yayınevi, 1961. Başta ki kısa açıklamada, tartışmalara katılmış olanlar, alaycı bir dille "*mütehassis ulemâ ve üdebâ*" diye anılıyor, herkesin takma ad kullanmakta özgür olduğuna değiniliyordu. Sanki yazın tarihçileri aldatılmaya kalkılmamış, bir tür eski yapıt düzmeciliği yapılmamış da, salt birisi takma adla şiir yayımladığı için boş yere gürültü patırtı edilmişti...

Rabia Hatun Şiirleri adı altında bir araya getirilen kırk bir şiirin otuz sekizi dördümlük, üçü ikiliktir. 1960'ların başında yayımlanan bu minik kitapçık fazla bir yankı uyandırmadı. Belleklere kazınan eski dördümlüklere yenileri eklenmedi. Genel kanı Rabia Hatun'un bütün şiirlerinin güzel olmadığı yolundaydı...

İlgisizlik büyük oranda bundandı, ama okurlarda aldatılmış olmanın yarattığı bir küskünlük de vardı...

RABİA HATUN

Dillerde dolaşan şiirleri:

1.

Bir kâsedür alav dolu gönlüm, yanâ yanâ
Men tâ senün yanında dahî hasretem sanâ!
Yaşlar dökende söndüremez âteşimi sû:
Sunsan elünle kaanumu içsem kanâ kanâ!

2.

Olsandı sen semâ, olsandı sen havâ,
Alsamdı men senî dem dem, nefes nefes!
Olsandı sen zaman, olsamdı men mekân,
Eflâki dolduran bir aşk olurdu bes!

3.

Pâyin sadâsı gelse de sen hiç gelmesen,
Men dinlesem kıyâmete dek, vuslat istemen!
Bulsam izinle semtini, ol semte irmesem,
Aşsam zamânı hasretin encâmı gelmeden!

